

Prof. J. Vaaskel'ile
hinnamääraks.
16. saj. 40. g. Kõrval

Diplomitöö

367 297

Töö vastab eeldatule
võrrele ja on "hele" vastuvõetav. J. Vaaskel

Riigikontrolli

korraldus ja ülesanded

16. Sept 40
181

Leonhard Veski

matr. nr. 14231

Lõpetanud õigusteaduse. 27. X 40. a.

S i s u k o r d .

Lk.

Eessõna.

I. Kontrollõiguse üldprobleeme.

1. Kontrolli otstarve.....	1
2. Kontrolli süsteeme.....	2
3. Kontrolli vorme.....	4

II. Eesti Riigikontrolli organisatsioon.

1. Riigikontrolli Rahvakomissariaat ja tema ülesanded.....	9
2. Riigikontrolli Rahvakomissar.....	11
3. Riigikontrollnõukogu.....	12
4. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi kantselei.....	13
5. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi osakonnad.....	14
6. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi revisjoni-komisjon.....	16

III. Revisjoni teostamine.

1. Revideerijate õigused ja kohused.....	17
2. Eelkontroll.....	19
3. Faktiline kontroll.....	22
4. Järeldkontroll.....	24

IV. Juurde- ja tagasimaksud.

1. Juurde- ja tagasimaksude määramine ning sissenõudmine.....	29
2. Juurde- ja tagasimaksude kustutamine.....	30
Kasutatud allikad.....	31
Lühendeid.....	32

E e s s ö n a .

ENSV Konstitutsiooni (Põhiseaduse) vastuvõtmisega 25. aug. 1940. a. sai Eesti riigikontrolli korraldus uue aluse . ENSV Konstitutsiooni (Põhiseaduse) § 45 näeb teiste Rahvakomissariaatide hulgas ette ka Riigikontrolli Rahvakomissariaadi. Sellest tingitult toimuvad edaspidi kahtlemata meie riigikontrolli struktuuris suuremad muudatused, ühtlustudes NSVL Riigikontrolli Rahvakomissariaadi organisatsiooniga.

Kuni käesoleva töö esitamiseni, 15. septembrini 1940 a. , töötas aga meie Riigikontroll kehtiva Riigikontrolli seaduse alusel, mistõttu ka käesolevas töös on toodud Riigikontrolli tehniline korraldus nii, nagu see on ette nähtud nimetatud seaduses ja Kontrolli teostamise määruses ning Riigikontrolli töökorras, asendades senised Riigikontrolli ja Riigikontrolöri nimetused vastavalt ENSV Konstitutsioonile (Põhiseadusele) Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ja Riigikontrolli Rahvakomissari nimetustega.

~~~~~

Ülesandel ja huvides majandab, kasutades selleks nende majanduslikke vahendeid, paneb riigivõimule peale kohustuse - temale usaldatud funktsioone suure hoolega lahendada, teiselt poolt aga kohustuse ülesannete tegijatele jõudluste ja kulude kohta aruannete esitamiseks. Sellest kahekülgsest riigivõimu kohustusest tõusetubki riigimajanduse kontrolli probleem 1).

I. KONTROLLÕIGUSE ÜLDPROBLEEME.

1. Kontrolli otstarve.

Riigikontroll pole mitte üksi arvekontroll, vaid seaduse materjaalsed ja formaalsed eeskirjad on täidkogu majapidamise kontroll. On ilmne, et seaduse täitmise üle peab olema mingisugune järelvalve, sest muidu võiks ette tulla raiskamisi - ei osata vahest küllalt selgesti eraldada oma ja riigi raha. Paljas seadus üksikute tegevusteks, vaid ta peab puudutama ka riigimajanduse kogu. Ta peab asutuste toimingu üle üldse jälgima, mis jälgib ametasutuste tegevust mitte tema üksikuis funktsioones, vaid kõigis tema avaldustes. Ja pealegi riigi majanduslikud vahendid muretsetakse suurelt osalt üksikute eramajanduste sundmaksustamise kaudu - sissetulekud maksudest moodustavad suure osa riiklikkudest tuludest. Sellepärast on tarvilik, et koormatiseid üksikute isikute, üksikute majandusühikute vahel oleks korraldatud kindla kava järele. Riigimajanduslikke toiminguid ei teostata mitte otstarbena, vaid nad on vahenditeks otstarbele, vahenditeks avalikkude ja kollektiivtarviduste rahuldamisel - riik ei majanda mitte endale, vaid kolmanda isiku asemel ja ülesandel. See asjaolu aga, et riik oma kodanikkude

ülesandel ja huvides majandab, kasutades selleks nende majanduslikke vahendeid, paneb riigivõimule peale kohustuse - temale usaldatud funktsioone suure hoolega lahendada, teiselt poolt aga kohustuse ülesannete tegijaile jõudluste ja kulude kohta aruannete esitamiseks. Sellest kahekülgselt riigivõimu kohustusest tõusetubki riigimajanduse kontrolli probleem¹⁾.

Nii haarab siis kontrolliõpetus endasse nii riigioiguslikku kui ka finantstehnilist külge. Tema ülesanne keskendub finantsmajanduse asitöenduste määratluses ja järelkatses - kas ja kui palju valitsemise aktid seaduste poolt soovitud otstarvetega kooskõlas on ning kas seaduse materjaalsed ja formaalsed eeskirjad on täidetud.

Kuid kontrolli ülesanne ei ole mitte üksi järelvalve seaduse materjaalsete ja formaalsete eeskirjade täitmise seisukohalt, vaid ta peab puudutama ka otstarbekohasuse külge. Ta peab asutise toimingute üle otsustama ka vaatekohalt, kas toimingute teostamisel on ära kasutatud kõige otstarbekohasemaid teid, kõige soodsamaid võimalusi.

Seega kontrolli olemus sisaldab endas korralduste ja asutiste kogu, mille ülesandeks on järelvalve riigi majapidamise üle seaduslikkuse ja otstarbekohasuse seisukohalt²⁾

2. Kontrolli süsteeme.

Nagu eelpool tähendatud, peab kontrolli teosta-

---

1) Vt. Budget lk. 270.

2) Vt. Budget lk. 271.

mine haarama ametasutuste ja ettevõtete teotsemise kogu ulatuses, kõigis nende avaldusis, mida pole aga võimalik teostada ainult administratiivse järelvalve korras, kuna administratiivne järelvalve kaob tippudes, saades olla efektiivne vaid alamates instantsides. Sellest järeldub, et kontrollasutus peab olema lahus tavalistest haldusasutustest, moodustama iseseisva asutuse, mis poleks võrdsel tasemel teiste haldusasutustega, vaid saaks oma teotsemisautoriteedi kõrgemalt riigivõimu organeilt.

Endastmõistetavalt peab rahvaesindus teostama ülimalt järelvalvet enda poolt antud seaduste täitmise üle, mis avaldub aruannete kinnitamises jne. Mõned põhiseadused võimaldavad rahvaesindustel moodustada ankeetkomisjone ettetulnud väärnähte selgitamiseks.

Kuid rahvaesindus ei saa teostada kontrolli kogu ametkonna üle - tema kontroll kujuneks juhuslikuks, süstemaatilist kontrolli ta ei saaks teostada. Ometigi vajab rahvaesindus kindlustust, et riigimajapidamise kontroll oleks täielik. Siit järeldub, et on tarvilik luua rahvaesindusega sidestuses eriline kontrollasutis, millel oleks rahvaesinduse usaldus, mis oleks tema usaldusorganiks. See on nn. legislatiivkontrolli süsteem - kontrollasutise teotsemisautoriteet tuleb rahvaesinduse autoriteedist. Sarnast süsteemi leiame näit. Inglismaal, kus Comptroller General of his Majesty's Exchequer and Auditor General of the Public Account ning tema asetäitja saavad ametis püsida vaid senini kuni neil on alam- ja ülemkoja usaldus ³⁾

---

3) Vt. Budget lk. 300.

Kuid mitte üksi rahvaesinduse seisukohalt pole tähtis riigimajapidamise kontroll tema korralikkuse üle, vaid ka valitsuse ja kogu rahva seisukohalt. Nii on Prantsusmaal kontrollasutus moodustatud kohturakingu põhimõtel. See süsteem ei hõlma aga endasse faktilist kontrolli, vaid järelvalvet teostatakse ainult dokumentide järele. Faktilise kontrolli teostamine toimub aga mõningate haldusorganite kaudu, mis aga oma sisulises ulatuses ei saa olla kõigi asutuste suhtes küllalt objektiivne. Nii teostab faktilist kontrolli Prantsusmaal rahaministeerium, mis aga pole küllalt efektiivne. Ka on see protseduur pikaldane - aruanne jõuab rahvaesindusse alles 7 - 8 aasta pärast ⁴⁾.

3. Kontrolli vorme.

Kontrolli olemuses on tegemist väga mitmesuguste funktsioonidega, mille ületamiseks on vähe ühest instantsist. See äratundmine on viinud kontrolli mitmesuguste funktsioonide jaotusele, kusjuures on aga ikkagi püütud säilitada sisemist ühtlust. On eraldatud kassakontroll, arvekontroll, valitsemiskontroll jne. ⁵⁾

Kassarevisjoni ehk kassakontrolli ülesandeks on kindlaks teha, kas kassaseis vastab kassaraamatutele. Tema otstarve on niisiis konstanteerida ühtivust kassa sularahade seisuga ja raamatutesse kantud summade vahel. Kassarevisjoni teostatakse tavaliselt ülemuse poolt ja on sihitud alluva ametniku vastu. Esineb kahte liiki

---

4) Vt. Kontrollrecht lk. 704. jj.

5) Vt. Budget lk. 271 j.

kassakontrolli: korraline, mis teostatakse kindlate perioodide järele ja erakorraline ehk ootamatu kontroll, mis ette võetakse kahtlustuste esilekerkimisel. Iga revisjoni kohta koostatakse protokoll. Korratuste ja puudujääkide puhul vastutab süüdlane ametnik ⁶⁾.

Kui kassarevisjon tegeleb kassaseisu ja kassa-raamatutega, nende ühtivusega, siis/arvekontrolli ülesanne on arvete ja arveraamatute üksikasjalik läbivaatamine. Et aga mõlemad funktsioonid on lähedalt seotud, siis ühendatakse tavaliselt kassakontroll arvekontrolliga ja teostatakse ühe isiku poolt, kuigi neid põhimõtteliselt tuleb lahus hoida.

Arvekontrolli juures tavatsetakse eristada kolmesuguseid ülesandeid:

1. Kindlaks teha, kas kõik arved on õieti liidetud ja ülekanDED tehtud.

2. Et arvetes esitatud arvud oleksid aritmeetiliselt õiged.

3. Et kõiki ettekirjutatud formaliteete on silmas peetud ja kviitungid seaduslikult valmistatud.

Arvekontroll põhjeneb ettekirjutatud meetodil. Kontrollijale tuleb esitada kõik üksikud arved tööenduste ja kviitungitega. Leitud kahtlused ja korratused tuleb protokollida ja vastavale kõrgemale asutusele teatada ⁷⁾.

Teine aste riigimajanduse kontrollis on valitse-

---

6) Vt. Budget lk. 272.

7) Vt. Budget lk. 274 j.

mis-kontroll (Verwaltungskontroll). Tema ülesandeks on määritleda , kas riigirahade tarvitamisel on silmaspeetud seadusi, korraldusi ja teisi eeskirju. Kui arvekontrolli (Rechnungskontroll) ülesandeks oli kontrollida töötava ametniku toiminguid, siis valitsemiskontroll pole enam sihitud üksiku ametniku vastu, vaid juba krediiti saavate asutuste vastu. See kontroll algab kõige alamast asutusest, mida kontrollib temast astmeliselt kõrgemal seisev asutus ja nii aste-astmelt kuni kõrgeima asutuseni. Siit nähtub , et on olemas suur vastutuste organisatsioon, kusjuures iga asutus on vastutav endast kõrgema asutuse ees, kuni terve protsess lõpeb kõrgema kontrollasutusega ⁸⁾.

Valitsemiskontrolli juures pole tarvis mitte nagu arvekontrolli juures järele vaadata , kas antud korraldused sisult ja tehniliselt õieti teostatud, vaid siin on tarvis veenduda, kas ülesanded asutiste poolt on õiguslikult lubatud ja otstarbekohaselt antud. Arvekontrolli juures tuleb arvesse võtta teostamise korrektsust, valitsemiskontrolli juures aga normide otstarbekohasust ⁹⁾.

Valitsemiskontrolli juures tuleb silmas pida kahte punkti: ainelist kompetentsi ja formaalset korda.

Aineline kompetents haarab endasse kolm ala:

1. Sissetulekute kontroll. Siin on tarvis järele vaadata, kas riigi sissetulekud on laekunud või määratud vastavalt seaduslike eeskirjade ja määruste järgi ning kas kõik teed on selleks kasutatud või

---

8) Vt. Budget lk. 276.

9) Vt. Budget lk. 277.

kas pole soovitatav teha tehnilisi parandusi.

2. Väljaminekute kontroll. See moodustab tähtsaima ala valitsemiskontrollis, kontrollides nõudmiste seadusepärasust ja lubatavust, taotlede nõutavat kokkuhoidu maksmiste juures. See kontrolli suund on tähtis eelarve teostamisel. Mõjuv kontroll selles suunas on väga tähtis tasakaalu pidamiseks riigimajanduse sisetulekute ja väljaminekute vahel ¹⁰⁾.

3. Riigivaranduse valitsemiskontroll. Siin on kontrolli ülesanne järele vaadata, et rakendatakse otstarbekohasuse ja õigluse põhimõtteid riigivaranduste omandamisel, majandamisel ja võõrandamisel ¹¹⁾.

Valitsemiskontrolli formaalne kord lähtub oma otstarbest. Ta peab tõendama, kas asutisele määratud raha on õieti lubatud piirides ära tarvitatud. Kontroll võib siin puudusi konstanteerida kui neid vältida. Sellepärast püütakse kontrolli nii korraldada, et ta võiks mõjuda juba enne toimingute teostamist ja et pärastine kontroll oleks juba peajoontes ette valmistatud. Seda probleemi on püütud mitmeti lahendada:

1. Esialgne kontroll. See teostatakse nii, et enne väljamaksmist eelarve läbi vaadatakse ¹²⁾.

2. Järelkontroll võetakse alles siis ette kui eelarve on juba teostatud. Siin on tähtis, et krediidid vastavad eelarve nõuetele. Tuleb kontrollida arveid, kust nähtub riigi raha äratarvitamine ja võrrelda neid eelarvest vastavate krediidide peatükkidega ¹³⁾.

---

10) Vt. Budget lk. 278.

11) Vt. Budget lk. 279.

12) Vt. Budget lk. 279.

13) Vt. Budget lk. 280.

Valitsemiskontrolli teaduslikul käsitlemisel on tekkinud vaidlused selle ümber, kas tunnistada esialgset kontrolli ja ühendada sellega järelkontrolli või jääda ainult järelkontrolli juurde. Ühelt poolt toonitatakse eelkontrolli suurt tähtsust ning pooldatakse, et ta peaks haarama kõik tegevusjuhud ja väljamaksud. Eelkontroll olevat mõjuvaim vahend riigimajapidamise ainelises järelvalves. Temaga arvatakse olevat leitud tõke eelarvest ülemineku ohule. Järelkontroll tulevat liiga hilja, kord sündinud pahesid ei saavat enam muuta.

Teiselt poolt aga, võttes esialgselt küll õigeks väite, et hästi organiseeritud eelkontroll võib ära hoida eelarvest ülemineku ohu, ~~kuid~~ kaheldakse, kas see kasu, võrreldes kalli eelkontrolli aparaadiga, siiski väheseks ei osutu. Kuigi läheks korda eeskujuliku eelkontrolli sisse seada, jäävat ometigi küsitavaks, kas need suured kulud, mis sellega ühenduses, seda ära tasuvad, kui üks-kaks korda inimee jooksul õnnestub ära hoida eelarvest ülemineku. Kui üldse riigielus on tarvis kusagil jõudluste väärtust kuludega võrrelda, siis olevat see iga tahes finantstegeluses ja kontrollis. Siin olevat tarvis toimida praktiliste nõuete järele, mitte aga käia näivate õigusabstraktsioonide järele. Hästi korraldatud moodsas kultuurriigis olevat küllalt järelkontrollist, kuna riikides, kus pole korda ja kus ametnikud ei seisa oma ülesande kõrgusel, ei andvat kasu ei eel - ega järelkontroll 14).

Riigimajanduse kontrolli nurgakivi moodustab riigi-

---

14) Vt. Budget lk. 281 jj.

või põhiseaduse kontroll, mis peab kindlaks tegema, kas eelarve on kooskõlas põhiseadusega, finants- ja eelarveseaduste sätetega. Põhiseaduse kontroll on suunatud valitsemise kõrgemate organite vastu. Tema on viimaseks kontrollinstantsiks riigimajanduse üle. Selle teostumisega ei ole eelarve enam valitsemise ega riigioigusliku teo objektiks, vaid peale selle kuulub eelarve juba finants-ajalukku ¹⁵⁾.

II. EESTI RIIGIKONTROLI ORGANISATSIOON.

=====

1. Riigikontrolli Rahvakomissariaat

ja tema ülesanded.

ENSV Konstitutsiooni (Põhiseaduse) järgi on Rahvakomissariaadid kas liiduvabariiklikud või vabariiklikud. Liiduvabariiklikud Rahvakomissariaadid alluvad ENSV Rahvakomissaride Nõukogule ja vastavale NSVL liiduvabariiklikule Rahvakomissariaadile. Vabariiklikud Rahvakomissariaadid alluvad vahenditult ENSV Rahvakomissaride Nõukogule.

Riigikontrolli Rahvakomissariaat on liiduvabariiklik, alludes nii ENSV Rahvakomissaride Nõukogule kui ka NSVL Riigikontrolli Rahvakomissariaadile ¹⁶⁾.

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ülesandeks on riigiasutiste ja ettevõtete majandusliku tegevuse kontroll seaduslikkuse, eelarvele vastavuse ja õige arvesta-

---

15) Vt. Budget lk. 286 j.

16) Vt. Konst. § 48 j.

mise seisukohalt. Samuti võib ta hinnata asutiste tegevust ka majandusliku otstarbekohasuse seisukohalt 17).

Oma ülesannete teostamiseks on Riigikontrolli Rahvakomissariaadil õigus nõuda tema kontrollimisele kuuluvatelt asutistelt, ettevõttele ja ametisikuilt tarvilikkude teadete, arveraamatute, dokumentide ja kirjavahetuse tähtajalist saatmist Riigikontrolli Rahvakomissariaati või esitamist kohapeal Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ametnikkudele. Viimastel on õigus neist tarvilikke ärakirju, väljavõtteid ning öiendusi nõuda ning võtta, samuti lisandada algdokumente revisjoni-toimikule 18).

Revideerimisega ühenduses olevate asjaolude kohta on Riigikontrolli Rahvakomissariaadil õigus nõuda selgitavaid andmeid vastavalt riigi ja omavalitsuse ametnikudelt. Ei viibi vastav ametnik revideerimise juures, võib Riigikontrolli Rahvakomissariaat nõuda asutise juhatajalt tema kohale saatmist seletuste andmiseks. Revideerimisega ühenduses olevate asjaolude selgitamisel kohaldab Riigikontrolli Rahvakomissariaat Administratiivmenetluse seaduse eeskirju 19).

Riigiasutiste ja ettevõtete kassakorrasse, arvepidamisse ja aruandmisesse puutuvate seaduseelnõude väljatöötamisel kuulatakse ära Riigikontrolli Rahvakomissari seisukoht. Neil aladel määruste, korralduste ja juhtnõuade kehtima panemine ei või sündida ilma Riigikontrolli Rahvakomissari nõusolekuta 20).

-
- 17) Vt. RkS § 2.
18) Vt. RkS § 7.
19) Vt. RkS § 9 j.
20) Vt. RkS § 11.

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi teenistuses olevail isikuil ei või olla muud palgalist ametkohta Riigikontrolli Rahvakomissariaadi revideerimisele kuuluvais asutistes või ettevõtteis. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi revidentidelt ja neist kõrgemal ametkohtadel teenivailt isikuilt nõutakse ülikooli või sellele vastava kõrgema õppeasutuse haridust ja peale selle veel Riigikontrolli Rahvakomissari poolt määratud korras ja ulatuses katsete õiendamist. Erandina võidakse määrata eelpool nimetatud ametkohtadele ka isikuid, kel puudub ülikooli või sellele vastav haridus, kui need isikud omavad vastavat ametioskust ja võimeid ²¹⁾.

2. Riigikontrolli Rahvakomissar.

Riigikontrolli Rahvakomissar juhib Riigikontrolli Rahvakomissariaadi tegevust ja asjaajamist, nimetab ametisse ja vabastab ametist ning paigutab ühest ametikohast ja astmest teise Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ametnikke, kuivõrd seadus ei tee sellest erandeid. Ka on tal õigus täiendada ajutiselt koosseise kontrolli teostamiseks Riigikontrolli Rahvakomissariaadi käsutusse ülekantud summade arvel.

Riigikontrolli Rahvakomissari haiguse või puhkuse ajal või teenistuskohast eemalviibimisel täidab tema ülesandeid Riigikontrolli Rahvakomissari asetäitja, kelle peale võib Riigikontrolli Rahvakomissar panna teatud oma võimkonda kuuluvaid ülesandeid ²²⁾.

---

21) Vt. RkS § 15 j.

22) Vt. RkS § 17 jj.

3. Riigikontrollnõukogu.

Riigikontrollnõukogu koosneb Riigikontrolli Rahvakomissarist esimehena ja neljast liikmest. Tema võimkonda kuulub:

1. Seisukoha võtmine kulude ja tulude eelarve täitmise ning kassaaruande ja riigikassa bilanssi kohta.

2. Otsuste tegemine eelarve täitmise ja aruannete revideerimise kohta.

3. Õigete ja tõendatud summade kinnitamine.

4. Juurde- ja tagasimaksude määramine.

5. Juurde- ja tagasimaksude määramisest keeldumine kuni 100 kroonini üksikul juhul, kogusummas ühe isiku kohta kuni 250 krooni eelarve aastas.

6. Puudulikult tõendatud kulude ja tulude kinnitamine, kui asutiste või ettevõtete poolt ei ole kaaluvatel põhjustel tarvilikke vorminõudeid täidetud või tõendeid esitatud, kui ei teki kahtlust kuritarvitamises ja kui kompetentse ülema poolt tunnistatakse, et kulud on tehtud määratud otstarbeks õieti või tulud on tarvilikult arvele võetud.

Peale eelpool nimetatut vaatab Riigikontrollnõukogu läbi ja avaldab oma arvamist Riigikontrolli Rahvakomissariaadi eelarve, tegevusaruande ja koosseisu kava, kontrolli teostamise määruse, töökorra, revisjoni ulatuse ja teiste asjade kohta, mis Riigikontrolli Rahvakomissari läbivaatamiseks esitab.

Riigikontrollnõukogu koosolekuid juhatab Riigikontrolli Rahvakomissar, tema äraolekul - asetäitja. Koosolek on otsusevõimeline, kui koos on juhataja ja vähemalt

kaks liiget. Otsused tehakse lihthäälteenamusega, kui hääled poolnevad, siis otsustab juhataja hääl. Riigikontrollnõukogu võib kutsuda oma koosolekule seletuste andmiseks asjatundjaid, asutiste esindajaid ja asjaosalisi. Sõnaõigusega võivad Riigikontrollnõukogu koosolekust osa võtta ka need osakondade juhatajad, kes pole Riigikontrollnõukogu liikmed, samuti ka Riigikontrolli Rahvakomissariaadi peasekretär.

Riigikontrollnõukogul on õigus oma otsuseid võtta ümberotsustamisele, kui on tulnud avalikuks uued asjaolud, mis olid talle teadmata asja otsustamisel. Riigikontrolli Rahvakomissari ja Riigikontrollnõukogu otsuste peale võib edasi kaevata administratiivkohtu korras²³⁾.

Riigikontrolli Rahvakomissari määrusega määratakse kindlaks, misugused asutised ja ettevõtted kuuluvad vastava osakonna revideeringusse²⁵⁾.

4. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi kantselei.

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi kantselei ülesandeks on: juhatajaist, revideeriijaist ametnikkudest

1. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi asjaajamine isikliku koosseisu, Riigikontrollnõukogu otsuste täitmise, arhiivi ja registratuuri juhatamise alal.

2. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi eelarve ettepanekute ja eelarve täitmise aruande ettepanekute ettevalmistamine, arvepidamine, varade arvestamine ja majapidamise korraldamine.

3. Üldise loomuga asjade toimetamine, mis ei kuulu osakondade võimkonda.

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi kantseleid juhatab peasekretär, kes on ühtlasi ka Riigikontrollnõukogu asjadevalitsejaks²⁴⁾.

23) Vt. RkS § 22 jj.

24) Vt. RkS § 27.

5. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi osakonnad.

Riigikontrolli Rahvakomissariaat teostab otsest revisjoni oma nelja osakonna kaudu, missugused on järgmised:

1. Rahandusosakond.

2. Teedeosakond.

3. Tsiviiliosakond.

4. Sõjaväe osakond.

Osakondi juhatavad Riigikontrolloonöukogu liikmed peakontrolöridena. Riigikontrollnõukogu liikmete puudumisel võib osakonna juhataja ajutiseks kohustetäitjaks määrata ka teisi Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ametnikke.

Riigikontrolli Rahvakomissari määrusega määratakse kindlaks, missugused asutised ja ettevõtted kuuluvad vastava osakonna revideerimisele 25).

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi iga osakond koosneb osakonna juhatajast (peakontrolörist), tema asetäitjast, büroode juhatajaist, revideeriyaist ametnikkudest ja sekretär-revidentidest 26).

Iga osakond töötab peakontrolöri juhatusel, kes allub Riigikontrolli Rahvakomissarile, kellele teeb ettekandeid ja kellelt saab juhtnõore. Tegelikult asjaajamises ja otsustamistes on ta iseseisev, niipalju kui kehtivad seadused ja määrused ei määra teisiti.

Peakontrolöri ülesandeks on :

1. juhtida oma osakonna revisjoni-tööd ja valvata selle järele, et töö seadusepäraselt, otstarbekohaselt ja tähtajaliselt, tähtajata tööd aga võimalikult kiirelt

25) Vt. RKS § 29 jj.

26) Vt. RkTk § 30

tehtaks,

2. valvata, et kõiki asutisi, ettevõtteid ja operatsioone kontrollitakse,

3. valvata, et kõik asutised ja ettevõtted oma aruanded tähtajaliselt ära saadaksid ja et need aruanded läbi vaadatakse,

4. valvata, et kontrolli-töö büroode ja revideerijate ametnikkude vahel öieti ja otstarbekohaselt oleks jaotatud ja et kõiki osakonna tööjõude nende ja aja järgi täielikult kasutatakse,

5. tarbekorral keskasutiste komisjonidest Riigikontrolli Rahvakomissariaadi esindajana osa võtta või sinna oma asemiku saata,

6. büroo juhatajatele ja revideerijatele ametnikkudele tegelikke juhtnööre anda,

7. lõpetatud revisjoni-tööd läbi vaadata, otsustada ja neile tarvilik käik anda,

8. revideerijate ametnikkude tarviliku ettevalmistuse eest hoolitseda,

9. osakonna tegevuse aruande esitamine Riigikontrolli Rahvakomissarile 27).

Büroo juhataja allub peakontrolörile, kellele ta teeb ettekandeid ja kellelt saab juhtnööre. Ta hoolitseb selle eest, et kõik kontrolli kohta käivad juhtnöörid, määrused ja juhatuskirjad saaksid teatavaks revideerijatele ametnikkudele. Peale revisjoni ülesannete täidab büroo juhataja büroos samu ülesandeid, mis peakontrolör osakonnas 28).

---

27) Vt. RkTk § 34 jj.

28) Vt. RkTk § 39 jj.

6. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi

revisjonikomisjon.

1. Revideerijate

Ka Riigikontrolli Rahvakomissariaadi enda majanduslik tegevus peab alluma samasugusele järelevalvele, nagu teiste asutistegi tegevus. Seda järelevalvet teostab Riigikontrolli Rahvakomissariaadi revisjonikomisjon, mille kolmeliikmelisse koosseisu kuuluvad - esimehena üks Riigikontrollinõukogu liige ja kaks Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ametniku. Et revisjon täiesti objektiivne ja ülemuslikust mõjutamisest saaks vaba olla, siis on ette nähtud, et Riigikontrolli Rahvakomissariaadi revisjonikomisjoni esimeheks ja liikmeteks ei või olla Riigikontrolli Rahvakomissariaadi asetäitja, samuti ka ametnikud sellest osakonnast, mida juhatab Riigikontrolli Rahvakomissariaadi asetäitja või Riigikontrolli Rahvakomissariaadi krediidikäsutaja. Samuti ei või komisjoni kuuluda Riigikontrolli Rahvakomissariaadi krediidikäsutaja. Komisjoni liikmed ja esimees valitakse Riigikontrollinõukogu poolt üheks eelarve-aastaks.

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi revisjonikomisjon revideerib Riigikontrolli Rahvakomissariaadi majanduslikku tegevust samadel alustel, millistel Riigikontrolli Rahvakomissariaadi poolt teostatakse teistes asutistes 29).

29) Vt. RKS § 32 j.

30) Vt. RKS § 34

31) Vt. RKS § 45 j.

2. III. REVISJONI TEOSTAMINE.

=====

1. Revideerijate õigused ja kohused .

Revisjon võib oma ulatuselt olla kas täielik või osaline. Revisjoni ulatuse määrab Riigikontrolli Rahvakomissar. Revideeritav asutis peab kõigiti hõlbustama revisjoni teostamist, kuid teiselt poolt tuleb revisjoni teostada nõnda ,et see võimalikult vähe takistaks revideeritava asutise tegevust ³⁰⁾.

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ametnikkudel on õigus asutisi ja ettevõtteid revideerida ainult sellekohase erivolituse põhjal, mis peakontrolöri poolt osakonna pitseriga varustatult välja antud. Peakontrolör ise aga võib osakonna kontrollile alluvaid asutisi revideerida ilma sellekohase volitusega. Vanematele kontrolöridele ja vanematele revidentidele antakse Riigikontrolli Rahvakomissari poolt Riigikontrolli Rahvakomissariaadi pitseriga varustatud üldine volitus revideerimiste toimetamiseks vastava osakonna või büroo kontrolli alla kuuluvais riigiasutistes ja ettevõtteis. Tarviduse korral võib Riigikontrolli Rahvakomissar üldise volituse anda ka vanematele revidentide abidele ja revidentidele ³¹⁾.

Revideerijate ametnikkude tähtsamaiks ülesandeks on:

1. Neile revideerimise korras alluvate asutiste revideerimine isiklikult kui ka üldine tegelik revideerimise algatamine ja korraldamine,

Ex bibl. univ. Tart.

30) Vt. RkS § 34

31) Vt. RkTk § 45 j.

2. tähendatud asutiste ja ettevõtete majandusliku tegevuse ja operatsioonide arvustamine ja ettepanekute tegemine neis ettetulevate puuduste kõrvaldamiseks kui ka nende tegevuse ülevaate kokkuseadmine aruande-aasta kohta,

3. neile abiks määratud tööjõudude töö intensiivsuse järele valvamine ja vastutus revideerimis-töö korralikkuse ja täpsuse eest,

4. nende revideerimisalasse puutuva asjaajamise ja kirjavahetuse jälgimine, et ülesvõetud küsimuste lahendamise edeneks tarviliku kiirusega ja tarvilikus korras,

5. ettepanekute ja kirjade kokkuseadmine küsimuste kohta, mis tõusetuvad nende kompetentsi piirides ³²⁾.

Nad on kohustatud:

1. kaitsma riigi majanduslikke huvisid,

2. valvama, et ametikohad ja asutised töötaksid majanduslikus ja rahalises suhtes seadusepäraselt ja otstarbekohaselt,

3. valvama, et kõik majanduslikud ja rahalised operatsioonid toimetataks riigi huvide seisukohalt,

4. riigi majanduslikkude huvide rikkumise, kuritarvituste, lohakuste, kahjusünnituste jne. korral viivitamata seaduses ettenähtud samme astuma.

On asi erakordne ja edasilükkamatult kiire, peavad revideerijad ametnikud asuma riigikahjude selgitamisele ja kindlakstegemisele ka ilma sellekohase erivolituset, seades kokku vastava akti, ning astuma samme riigikahjude ärahoidmiseks, teatades asjast ülemusele ja vastavatele võimudele.

---

32) Vt. RkTk § 50.

Kui otsene teatamine ülemusele on võimatu, kuid on avastatud teenistusalaline süütegu, mis allub kohtule, siis peab revideerija sellest viivitamata teatama prokuratuurile 33).

Revideerijad ametnikud peavad enne revideerimisele asumist ette näitama oma volituse revideeritava asutise ülemale või tema asetäitjale. Revideerimise juures viibib asutise või ettevõtte esindaja. Kui aga viimane puudub või on võimatu teda kohale kutsuda, siis toimetatakse revideerimist kahe kohalekutsutud tunnistaja juuresolekul. Kui revideerimise tingimused seda nõuavad, võivad revideerijad ametnikud asju ja ruume, kuhu revideeritavad asjad on mahutatud, ajutiselt kinni pitseerida tingimusel, et asutise tegevus selle all ei kannataks. Pitseerimisest tuleb viivitamatult teatada oma ülemusele ja revideeritava asutise juhatajale, ning pitseerimise kohta tuleb kokku seada akt, kuhu tuleb üles tähendada:

1. kinnipitseerimise põhjus ning aeg,
2. pitserite nimetus ning arv,
3. pitseeritud asjade nimetus ja arv või kaal ning asukoht,
4. pitseeritud ruumide nimetus ning arv 34).

Riigikontrolli Rahvakomissariaadi poolt teostatav revisjon jaguneb eel-, faktiliseks ja järelkontrolliks 35).

2. Eelkontroll.

Eellkontrolliks loetakse riigiasutiste ja ettevõtete

33) Vt. RkTk §§ 52, 53, 57.

34) Vt. RkS § 46 ja RkTk §§ 54, 55, 58.

35) Vt. RkS § 34, 1 lõik.

majanduslikkude kavatsuste ja toimingute kontrollimist enne nende teostamist ³⁶⁾.

Eelkontrollile alluvad , kui seadused ei määra teisiti:

1. kavatsused või toimingud , kui nende objekti väärtus on vähemalt 2000krooni, varade tasulise omandamise , nende kasutamisele võtmise, riigivarade vöörandamise ja nende kasutamisele andmise kohta, samuti pak-kumiste tingimuste kavad, kui kavatsus on toimingut teos-tada enam- , vähem- või valikpakkumise teel, metsamüükide teostamisel aga ainult üldine pakkumiste kava ja selles tehtavad muudatused.

2. enam- , vähem- või valikpakkumised, ehituste, tööde ning varade ülevaatused, seisukorra kindlaks määramised, vajaliste aktide koostamised, proovide võtmised, katsetamised, hindamised, vastuvõtmised, kõlbmatuks tunnis-tamised, lammutamised ja hävitamised kui nende toimin-gute objekti rahaline väärtus on vähemalt 2000 krooni, pakkumise teel teostatavad metsamüügid, samuti ka metsa-materjalide üleandmised ostjaileaga ainult siis, kui ni-metatud toimingute objekti väärtus on vähemalt 5000 kr.

Tähendatud toimingute muutmise kavad (lisatoimingud) näiteks lepingu täitmise tähtaja pikendamised, hinnaalan-duste määramised varade ja tööde vastuvõtmiseljms. allu-vad eelkontrollile lisatoimingute rahalisele väärtusele vaatamata. Objekti rahaliseks väärtuseks loetakse summa, mille ulatuses leping kuulub tempelmaksustamisele ³⁷⁾.

36) RkS § 37.

37) Vt. KTM §§ 2 , 3.

38) Vt. KTM §§ 4, 5, 10, 11, 12 ja RkS § 41.

Et Riigikontrolli Rahvakomissariaadil oleks võimalik võtta seisukohta eelkontrollile alluva kavatsuse või toimingu kohta, selleks peavad asutised ja ettevõtted enne asja otsustamist või toimingu teostamist saatma vastavad kavade Riigikontrolli Rahvakomissariaadile, nii et viimasel jääks kavade läbivaatamiseks ja nende tagasisaatmiseks vähemalt kaks päeva aega. Kui Riigikontrolli Rahvakomissariaadi vastus temale saadetud kavade kohta ei jõua asutisse tähtajaks, võib asutis teostada oma kavatsused, teatades sellest viivitamata Riigikontrolli Rahvakomissariaadile.

Samuti peavad asutised ja ettevõtted vastuvõtmiste, enam-, vähem - ja valikpakkumiste jms. toimingute puhul teatama Riigikontrolli Rahvakomissariaadile vähemalt kaks päeva enne toimingu algust. Riigikontrolli Rahvakomissariaadi esindaja ilmunata jäämine tähendatud toimingutele ei takista asutisi ja ettevõtteid toimingut teostamast. Kuid sarnasel korral asutise või ettevõtte poolt toimingu kohta koostatud aktis või protokollis märgitakse muuseas Riigikontrolli Rahvakomissariaadile saadetud teate või kutse number ja kuupäev ning ära kiri aktist või protokollist saadetakse viivitamata Riigikontrolli Rahvakomissariaadile. Ära kirjad kõigist eelkontrollile alluvaist lepinguist ja tellimisist saadetakse Riigikontrolli Rahvakomissariaadile kohe pärast nende sõlmimist ³⁸⁾.

Riigikontrolli Rahvakomissariaat võib oma esindajate kaudu eelkontrollile alluvais asjus avaldada protesti järgmistel alustel:

1. et kavatsus või toiming ei ole seaduse- või eelarvepärane,

---

38) Vt. KTM §§ 4,5,10,11,12 ja RkS § 41.

2. et kavatsus või toiming ei ole riigile kasulik või ei ole riigi majanduslikkudele huvidele vastuvõetav. Protest tuleb avaldada kirjalikult ja motiveeritult.

Kui asutis või ettevõtte, kelle kavatsuse või toimingu vastu on avaldanud protesti Riigikontrolli Rahvakomissariaadi osakonna juhatajale alluv ametnik, oma toimingut või kavatsust õigeks peab, siis pöördub ta vastava osakonna juhataja poole. Kui viimane ei muuda ära protesti, võib kavatsuse või toimingu määrata teostamisele asjaomane Rahvakomissar, teatades sellest Riigikontrolli Rahvakomissarile. Protestivastasel teostatud kavatsused või toimingud võetakse selgitamisele järelkontrolli korras 39).

3. Faktiline kontroll.

Faktiline kontroll seisab varade ja arvepidamise seisukorra ja majanduslikkude toimingute kontrollimises kohapeal 40).

Faktilise kontrolli ülesandeks on:

1. revideeritavate asutiste ja ettevõtete rahaliste ja materjaalsete varade faktilise seisu kindlakstegemine ning arvepidamise ja majanduslise asjaajamise kontrollimine,

2. revideeritavate asutiste ja ettevõtetes teostavate majanduslikkude toimingute ja varade seisukorra kontrollimine kohapeal seadusepärasuse ja otstarbekohasuse seisukohalt,

3. osavõtmine kahjude suuruse selgitamisest 41).

---

39) Vt. KTM §§ 7, 9 ja RkS § 42.

40) Vt. RkS § 43.

41) Vt. KTM § 13.

Kahjude selgitamine võetakse ette erakorraliste sündmuste , nagu varahoidja (kassahoidja) ootamatu surma , tulikahju, varguse, raiskamise jne. korral , kus selgitatakse viivitamata kohapeal , kas ja kui palju riik on kahju saanud ja teatakse sellest Riigikontrolli Rahvakomissariaadile, kui arvatav kahju ületab 500 krooni.

Faktilise kontrolli teostamisele asudes tuleb kontrolli teostajal sellest teatada asutise juhatajale või selle asetäitjale , kes peab viibima revideerimise juures 42).

Faktilist kontrolli teostavad vahetult Riigikontrolli Rahvakomissar ja osakondade juhatajad-peakontrolörid, kuna teised Riigikontrolli Rahvakomissariaadi ametnikud teostavad seda vastavate volituste või ettekirjutuste põhjal.

Varade faktilise seisu kontrollimisel kassa seisu kindlakstegemiseks revideeriya nõuab kassaraamatute ja väärtuste esitamist, samuti ka kõigi nende summade esitamist, mis mitmesugustel põhjustel on laekuri käes ja mille kohta peetakse eriraamatuid või nimestikke.

Teinud kindlaks kassaseisu , võtab revideeriya tarbekorral laekurilt allkirja, et peale ettenäidatu ei ole viimasel enam revideerimiseks ette näidata mingisuguseid summasid või dokumente 43).

Iga revideerimise kohta koostatakse akt. Aktis aset võib täita ka märkus vastaval dokumendil või raamatus, kui ei ilmne vigu ega puudusi.

Aktis märgitakse: revideerijate ja juuresviibijate nimed, ametinimetused, revideeritava asutise või ettevõtte nime-

---

42) Vt. RkS §§ 44,45.

43) Vt. KTM §§ 14,15.

tus, revideerimise vältus ja ulatus ning revideerimisel ilmsiks tulnud asjaolud. Revideerimise ulatust võib näidata akti asemel ettekandes ülemusele. Lahkumineku ja kõrvalekaldumised seaduslikust korrast ja väärnähtused kirjeldatakse aktis üksikasjaliselt. Aktile kirjutavad alla revideerijad ja revideerimise juures viibinud asutise esindaja. Kui viimane ei nõustu revideerinud ametniku poolt koostatud akti sisuga, siis ta märgib samal aktil ära oma mittenõusoleku. Revideerimise tulemuste kohta koostatud aktid esitavad revideerijad oma ülemusele kolme päeva jooksul. Revideerimisaktist antakse revideeritavale asutisele ära kiri. Faktilisel kontrollimisel kohaldatakse järelkontrolli eeskirju 44).

4. Järelkontroll .

Järelkontroll seisab riigiasutiste ja ettevõtete majandusliku tegevuse ja nende rahalise ja materjaalse vara liikumise ja seisu kontrollimises aruannete ja nende lisade revideerimise teel 45).

Järelkontrolli teostamise võimaldamiseks tuleb asutistel ja ettevõttele aruanded koos lisadega saata määratud tähtaegadel Riigikontrolli Rahvakomissariaati. Nende tähtaegade kätte jõudmisel selgitatakse, kas ja millised aruanded on saadud, millised saamata. Nende saamiseks võetakse tarvitusele vastavad abinõud, esitades tarbekorral viivituse küsimused Riigikontrollnõukogule seisukoha võtmiseks.

Olenevalt sellest, kas aruannete tõendusmaterjalid on lisatud aruannetele, või vastavate eeskirjade põhjal jäetakse asutisse, teostatakse järelkontrolli ka asu-

---

44) Vt. RKS §§ 47,48 ja KTM 13, 15.

45) Vt. RKS § 49 ja KTM § 21.

tises kohapeal, mis toimub järelkontrolli eeskirjade kohaselt, kuid kasutatakse mõttekohaselt ka faktilise kontrolli eeskirju⁴⁶⁾.

Järelkontrolli ülesandeks on selgitada:

1. kas aruannete tõendusmaterjalid on olemas,
2. kas aruanded ja raamatud on arvetehtniliselt õiged,
3. kas tõendusmaterjalide andmed on aritmeetiliselt kooskõlas aruannete andmetega,
4. kas tõendusdokumentides väljendatud toimingud on seaduse ja eelarvepärased ning otstarbekohased ja kas ei ole tekitatud riigile põhjendamata väljaminekuid või vähendatud sissetulekuid ilma tarviliku aluseta.
5. kas aruannetes ja raamatutes on näidatud kõik operatsioonid, mis teostatud ja mis ei kuulu aruandmisele erikorra järgi (arveseaduse § 35), milles muuseas teostatakse aruannete vastastikust võrdlemist.
6. kas dokumendid on varustatud nõuetavate allkirjadega ning tekstilt küllaldased tõestama asjaolusid, milliste tõestamiseks need koostatud,
7. kas aruandluse materjalid, nagu arveraamatud, arvekaardid, maksuregistrid, kviitungid, orderiraamatud jne. vastavad vorminõuetele, on peetud seatud korras ja ettenähtud juhtudel on registreeritud, nõõritud ja pitseeritud ja kas ei leidu neis puuduvaid või asendatud lehti, parandusi, juurdekirjutusi, kaapeid ning kas tähendatud materjal on olemas nende väljaande registritest järgneval arvul.
8. kas vastavate toimingute juures on täidetud eelkontrolli eeskirju.

---

46) Vt. KTM §§ 22, 24.

Punktid 1 - 3 nimetatakse kassarevisjoniks, 4 - 8 sisuliseks revisjoniks⁽⁴⁷⁾..

Eriti kontrollitakse riigitulude alal veel:

1. kas tulud on määratud või kindlaks tehtud selles ulatuses, mida võimaldavad vastavad eeskirjad,

2. kas kõik määratud või kindlakstehtud tulud on arvele võetud ja aruandes näidatud,

3. kas toimetatakse tähtaegadeks laekumata tulude ja viivitusprotsentide sissenõudmist, sissenõudmise pikendamist ja ajatamist ning kustutamist seaduslikus korras,

4. kas tulude arvele eksikombel või ülemäära makstud summade tagasimaksmine või ülekandmine toimub seaduslikus korras,

5. kas vastuvõetud tulusummad on arvestatud sissetulekuis ja seatud tähtaegadel üle antud riigi tulude arvele või arvestatud väljaminekute katteks, kus see ette nähtud, ning seal, kus see ette nähtud, ning seal, kus tulude õiendamine on lubatud vastavate markidega, need margid ettenähtud korras kustutatud.

Riigikulude aruannetes kontrollitakse eriti :

1. kas aruandes näidatud kulusummad on paigutatud õigetele eelarvete jaotustele, ei ületa lubatud krediite ja kas eelarve ettepanekus toodud põhjendused neid võimaldavad,

2. kas kulud on arvutatud seatud normide kohaselt,

3. kas väljamaksu korraldused on olemas ja on tehtud selleks volitatud ametisikute poolt,

4. kas revideeritavad asutused on võtnud oma peale kohustusi, mille katmiseks eelarves või eriseadustes krediite

⁴⁷⁾ Vt. KTM § 26

pole ette nähtud,

5. kas kulude tegemiseks antud avansid on õiendatud seaduslikus korras,

6. kas varade muretsemisel ja tööde teostamisel on toimitud Riigi hangete seaduse eeskirjade kohaselt.

Materjaalsete varade aruannetes kontrollitakse eriti:

1. kas varade valitsemine ja kasutamine on toimunud Riigi varade seaduse või muude seaduslike eeskirjade kohaselt, töö kestel tarvitusele võetud lihtsuste ja riigi poolt

2. kas sissetulnud varad on õigeaegselt arvestatud,

3. kas varade väljaminek on tõestatud ja kas normeeritud tarvitamisel puhul väljaminekus arvestatud varade hulk või väärtus ei ületa sellekohaseid norme. annavad osakonnad

ette Deposiitsummade aruannete alal vaadatakse:

1. kas deposiitsummade hulgas ei leidu kuuluvuse järgi ülekandmata riigitulude või erikapitalide summasid ja kas deposiitsummade arvele ei ole kantud sulgemisele kuuluvaid krediidi ülejääke, juurde kuuluvate tõendusdokumentide alalhoiu

2. kas väljaminekutes näidatud summadele on igal üksikjuhul kate sissetuleku poolel ja kas summa väljakandmisel, kui see on seotud teatavate tingimuste täitmisega, need tingimused on ka täidetud, kohta, selgitab märkustes toodud

3. kas aruandes näidatud üldsaldod on kooskõlas deposiitsummade raamatutes näidatud üksiksaldode kokkuvõttega.

Tehnilise aruandluse alal kontrollitakse:

1. kas tegelikud kulud on põhjendatud tehnilise aruandlusega, või kui asjaosaline ei vaidle vastu revisjoni märkusele,

2. kas aruannetes toodud tööde hulk on tõestatud tööde

48) Vt. KTM § 28 jj.

49) Vt. KTM § 35.

vastuvõtmise aktidega,

3. Kas on õieti käsitatud ehitustööde kohta antud töö ja materjali norme, kas kulutused on normide piirides ning kas on peetud kinni turu või kinnitatud hindadest,

4. kas tööd on teostatud vastavalt kinnitatud projekte, kas kõrvalekaldumise kohta on olemas vastavad load ja kas kõrvalekaldumine on tekitanud riigile kahju,

5. kas on tehtud tarvilikud hinnaalandused riigi kasuks töö kestel tarvitusele võetud lihtsuste ja riigi poolt võimaldatud töösoodustuste arvel,

6. kas on võetud arvele ehituse või töö jaoks kohaletoodud materjalide jäägid ⁴⁸⁾.

Aruannete revisjoni tulemustest kannavad osakonnad ette Riigikontrollnõukogule, esitades ettepanekuid revisjoni tulemuste kinnitamise kohta, märkides ettepanekus ära revideeritava asutise nimetuse, aruande summad, summad, mis jäetakse kinnitamata, summad, mis kuuluvad kinnitamisele, aruande juurde kuuluvate tõendusdokumentide alalhoiu tähtajad ja asutis, kellele saadetakse ära kiri Riigikontrollnõukogu otsustest ⁴⁹⁾.

Asutis, saanud Riigikontrolli Rahvakomissariaadilt teatise vigade ja puuduste kohta, selgitab märkustes toodud asjaolud, teeb korraldusi puuduste kõrvaldamiseks, nõuab lisatöendeid puudulikult tõendatud summade kohta ja nõuab asjaomastelt isikutelt seletust revisjoni märkustes tähendatud asjaolude kohta ja juhul, kui antud seletus ei ole rahuldav, või kui asjaosaline ei vaidle vastu revisjoni märkusele, teeb korralduse tasumisele kuuluvate summade kinni-

---

48) Vt. KTM § 28 jj.

49) Vt. KTM § 35.

pidamiseks neilt isikuilt saadaolevaist tasudest.

Hiljemalt kahe kuu jooksul, arvates revisjoni märkuste saamisest, tagastab asutis või ettevõtte need märkused Riigikontrolli Rahvakomissariaadile ühes tarvilikkude dokumentide, andmete ja seletustega, samuti tõenditega juurde- või tagasimaksusummade kohta. Revideerimisel ilmnenu arvutusvead parandatakse arveraamatuis revideeritavate asutiste poolt Riigikontrolli Rahvakomissariaadi teadete põhjal 50).

IV. JUURDE- JA TAGASIMAKSUD.

=====

1. Juurde- ja tagasimaksude määramine

ning sissenõudmine.

Kui Riigikontrolli Rahvakomissariaat ei nõustu revisjoni märkuste kohta saadud seletustega, siis on Riigikontrolli nõukogul õigus määrata juurde- või tagasimakse.

Riigiteenijaile ebaõigelt antud tasud, toetus ja varustus nõutakse tagasimaksuna sisse tasu või varustuse saajalt. Samuti pensionäridele ebaõigelt antud pension nõutakse tagasimaksuna sisse pensioni saajalt. Ei lähe aga korda eelpool nimetatud isikuilt riigi kahjuks väljamakstud summasid kätte saada, siis nõutakse riigile tehtud kahju koos Arveseaduse § 16 ettenähtud viivitusprotsentidega sisse süüdlaselt ametnikult.

Kuid ametasutis, kes korraldab eelpool tähendatud juurde- või tagasimaksude sissenõudmist, võib asuda kahjude sissenõudmisele kas süüdlaselt ametnikult, kasusaajalt või nii

---

50) Vt. RkS §§ 51, 52, 54.

kasusaajalt kui ka süüdlaselt ametnikult. Viimasele jääb õigus tema poolt tasutud summasid sisse nõuda kasusaajalt. Juurde- ja tagasimakse võidakse määrata ka neile isikuile, kes juurde- või tagasimaksu määramise ajal enam riigiteenistuses pole. Ühes ja samas asjas mitmele isikule juurde- või tagasimaksu määramisel vastutavad need solidaarselt.

Kui on tegemist süüteoga, mis allub Kriminaalkohtule, siis Riigikontrollnõukogu juurde- ja tagasimakse ei määra. Samuti ei määrata juurde- ja tagasimakse juhtudel, kui Riigikontrolli Rahvakomissariaat hindas riigiasutise majanduslikku tegevust otstarbekohasuse seisukohalt ⁵¹⁾.

Kontrolli teostamise määrus - RT 37, 8, 68.

Arvestadus - RT 36, 96, 763.

2. Juurde- ja tagasimaksude kustutamine.

Kui kahju on tekkinud riigile juhuse tõttu või kui pole korda läinud avastada süüdlast, võidakse tekkinud kahju võtta riigi kanda. Samuti võidakse kustutada summad, mille sissenõudmine osutub lootusetuks ⁵²⁾.

---

51) Vt. RKS § 55 jj.

52) Vt. AS § 70.

*****

Kasutatud allikad.

=====

Heckel, Das Budget, Leipzig 1928 .

Sämish-Stengel, Kontrollrecht - Handwörterbuch der
Rechtswissenschaft.

ENSV Konstitutsioon (Põhiseadus) - RT 40, 111, 1117.

Riigikontrolli seadus - RT 37, 103, 836.

Riigikontrolli töökord - RT 31, 41, 288.

Kontrolli teostamise määrus - RT 37, 8, 68.

Arveseadus - RT 36, 96, 763.

RT - Riigi Teataja.

*****

*****

Lühendeid.
=====

Budget - Heckel, Das Budget, Leipzig 1928.
Kontrollrecht - Sämish-Stengel, Kontrollrecht.
Konst. - ENSV Konstitutsioon (Põhiseadus).
RkS - Riigikontrolli seadus.
RkTk - Riigikontrolli töökord.
KTM - Kontrolli teostamise määrus.
AS - Arveseadus.
RT - Riigi Teataja.

~~~~~